

Valsts aizsardzības mācība stiprina jauniešu pilsonisko apziņu

Foto: J. Gedušs

“Valsts aizsardzības mācības galvenais uzdevums ir, lai jauniešis zinātu, prastu un vēlētos aizstāvēt savu ģimeni un valsti, un zinātu, kā pareizi rīkoties krīzes situācijās,” saka valsts aizsardzības mācības instruktors Edvīns Gaveika.

Inga Kaļva-Miņina

“Ja iemācām jaunākajai paaudzei, kā aizstāvēt savu ģimeni, no tā veidojas kopējais mūsu valsts aizsardzības koncepts,” saka Jaunsardzes centra 2. novada pārvaldes 1. nodaļas jaunsargu instruktors un valsts aizsardzības mācības instruktors EDVĪNS GAVEIKA, kurš ar skolēniem strādā Rēzeknes Valsts 1. ģimnāzijā, Rēzeknes 5. pamatskolā, Rēzeknes tehnikumā un Nautrēnu vidusskolā. Mūsu saruna ir par valsts aizsardzības mācības nozīmi jauniešu personības izaugsmē.

Kādēļ ir svarīgi jauniešiem apgūt valsts aizsardzības mācību?

– Tā jauniešiem sniedz iespēju kļūt drošākiem, pārliecinātākiem, arī sagatavotākiem dažādām dzīves situācijām, kas primāri ir arī programmas mērķis. Tāpat māca jauniešus domāt kritiski, ātri pieņemt lēmumus, sadarboties komandā, rīkoties atbildīgi. Valsts aizsardzības mācība jau nav tikai par valsts aizsardzību kopumā, tās koncepts ietver sevī arī personīgās izaugsmes prasmes, tai skaitā arī disciplīnu, komunikāciju un savstarpējo cieņu. Mūsu galvenais mērķis ir jauniešos stiprināt arī viņu pilsonisko apziņu, izpratni par to, ko mums katram nozīmē droša sabiedrība.

Ieskicējiet, lūdzu, vienas nodarbības gaitu!

– Nodarbības sākumā mēs jauniešiem vispirms skaidrojam viņu sasniedzamo nodarbības rezultātu, mērķi, iepazīstinām ar kopējiem īpatnējiem, ja to paredz nodarbības temats, drošības noteikumiem, lai jaunieši saprastu, kas viņus sagaida nodarbības laikā. Pēc tam seko teorētiskā daļa,

kad iepazīstinām jauniešus ar nodarbības teorijas bāzi, jo bez tās nevar veikt praktisko daļu.

Pēc teorētiskās daļas pārejam pie praktiskiem uzdevumiem. Praktisko nodarbību laikā skolēni trenējas instruktora uzraudzībā, pārbauda sevi. Nodarbības noslēdzas ar kopīgu izvērtējumu, kad pārrunājam, kas jauniešiem izdevās, kas – sagādāja grūtības, kopīgi secinām, kas jauniešiem jāuzlabo savā sniegunā nākamajās nodarbībās. Šāda nodarbības struktūra jauniešiem dod iespēju just progresu katrā nodarbībā.

Kuri nodarbību tematiskie bloki skolēnus uzrunā visvairāk?

– Jauniešus visvairāk uzrunā nodarbības, kurās ir praktiskais darbs. Praktiskajos vingrinājumos un komandu darbā viņi vislabāk reaģē uz situācijām, kurās var pārbaudīt savas spējas un redzēt rezultātu. Jaunieši, kuri līdz tam nav pārliecināti par savām spējām, ātri sāk iesaistīties, jo praktiskie uzdevumi rada gan interesi, gan savā ziņā arī azartu un apziņu, ka apgūtās tēmas ir noderīgas turpmākajai dzīvei.

Uz nelielu sarunu aicināju Rēzeknes Valsts 1. ģimnāzijas 12.c klases skolnieku ERMĪNU ROGOZOVU, kurš, mācoties 10. un 11. klasē, jau ir apguvis valsts aizsardzības mācību.

Foto no Erminā Rogozova personīgā arhīva

“Pateicoties valsts aizsardzības mācībai, jaunieši sev atklāj daudz ko jaunu un saprot, ka vēlas savu dzīvi saistīt ar militāro jomu,” saka Rēzeknes Valsts 1. ģimnāzijas 12.c klases audzēknis Ermīns Rogozovs.

Kādēļ, tavuprāt, jauniešiem ir svarīgi apgūt valsts aizsardzības mācību? Kas tev visvairāk palicis atmiņā?

– Tā ir iespēja jauniešiem iegūt jaunas iemaņas, kas noteikti noderēs arī turpmā-

kajā dzīvē. Tāpat valsts aizsardzības mācība jauniešus rosina aizdomāties par iespēju savu karjeru saistīt ar militāro jomu.

Es šo mācību laikā ieguvu gan jaunas zināšanas, gan atcerējos to, ko biju savulaik mācījies, esot Jaunsardzē, piemēram, ierindas mācību, taktiskos paņēmienus. Visspilgtāk atmiņā palikusi pirmā šaušana ar pneimatisko ieroci. Toreiz bija uztraukums pirms pirmā VH testa – domāju, vai nolicšu šo testu un tikšu pielaists pie šaušanas. Bija interesants mācību process, jo uzzināju daudz ko jaunu. Mācības vadīja ļoti labi sagatavoti instruktori, kuri visu paskaidroja, izstāstīja savus pieredzes stāstus, līdz ar to arī teorijas stundas pagāja interesanti.

Kopā ar klasesbiedru šogad piedalījies Latvijas skolēnu 49. zinātniskās pētniecības darbu konferencē ar darbu «Heckler & Koch G36 trieciensāutenes aptveres ātrlādētāja projektēšana un izgatavošana Latvijas un sabiedroto ārvalstu bruņoto spēku karavīru vajadzībām». Tas tika novērtēts arī ar Aizsardzības ministrijas speciālbaltu. Kā jums radās ideja par šādu darba tēmu?

– Ideja radās, jau mācoties 10. klasē. Kopā ar klasesbiedru skolā sākām apmeklēt tehniskās modelēšanas pulciņu, vietnē Tinkercad modelējām dažādus 3D modeļus, tos printējām. Jau sākoties militārajam konfliktam Ukrainā, sekojām līdzī notikumiem, līdz vienā fotogrāfijā ieraudzījām

Kā nodrošināt līdzsvaru starp teoriju un praktiskajām nodarbībām? Kur notiek praktiskās nodarbības?

– Katrai nodarbībai ir izstrādāti un apstiprināti nodarbību plāni, saskaņā ar tiem arī tiek vadītas nodarbības. Pirms veikt praktiskos uzdevumus vai vingrinājumus, ir jāiepazīstas ar teorētisko bāzi. Galvenais princips ir stāstīt pašu galveno, iekļaujoties laika intervālā, kas mums ir dots, tad ļaut jauniešiem pašiem darboties. Sekojam līdzī viņu darbībai, komentējam un palīdzam labāk izprast nodarbības saturu.

Praktiskās nodarbības notiek gan klasē, gan skolas telpās, laukā – skolas stadionā vai pagalmā. Nodarbības vienmēr notiek skolas iekšējā teritorijā. Ja ir ieroču apmācības nodarbības vai šaušana, tad ejam uz šautuvēm, kas dažās skolās ir pieejamas. Dažkārt izmantojam speciāli aprīkotas teritorijas, jo mums ir laba sadarbība ar Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem un Zemessardzes vienībām, kas savos militārajos poligonos atļauj realizēt arī valsts aizsardzības mācības nometnes. Liels paldies par šo sadarbību!

Kā motivējat skolēnus, kuri varbūt sākumā nav ieinteresēti apgūt valsts aizsardzības mācību?

– Daudzi jaunieši sākumā nav pārliecināti, nezina, ko sagaidīt no valsts aizsardzības mācības, jo īpaši tie jaunieši, kas atnāk uz pirmo mācību gadu. Tad ir svarīgi viņus iepazīstināt ar valsts aizsardzības mācības programmas praktisko vērtību, lai viņi saprot, ka uzdevumi un nodarbības saturs tomēr ir citādāks nekā tradicionālajās stundās. Kad viņi var pārbaudīt savas spējas, tad motivācija rodas dabiski. Katram jaunietim tiek dota loma un atbildība, kas veido viņu iesaisti un piederības sajūtu.

Svarīgi uzteikt jauniešu individuālos sasniegumus, parādīt progresu, sniegt godīgu atbalstošu atgriezenisko saiti, lai uzmundrinātu jaunieti un viņš spētu aktīvi darboties katrā valsts aizsardzības mācības nodarbībā. Instruktoram jābūt kompetentam vadīt nodarbības, viņam jāspēj motivēt jaunieti, ir jāatrod individuāla pieeja katram. Tieši instruktors ir tas, kurš parāda, iedrošina un motivē darboties valsts aizsardzības mācību nodarbību laikā.

Kādi ir lielākie izaicinājumi valsts aizsardzības mācības instruktora amatā?

– Viens no lielākajiem izaicinājumiem ir strādāt ar ļoti dažādiem jauniešiem – ar atšķirīgiem raksturiem, spēju līmeņiem, motivāciju, ņemot vērā ģeopolitisko situāciju. Mums jāspēj gan saglabāt disciplīnu, jo esam Aizsardzības ministrijas struktūrvienība, gan radīt pozitīvu atmosfēru, kurā jaunieši varētu justies droši un spējīgi mācīties. Var teikt, ka izaicinājums ir apstākļu mainīgums – tie ir laikapstākļi, vietas, infrastruktūra, dažkārt – aprikojums. Instruktoram jābūt elastīgam, tajā pašā laikā – arī stingram, vienlaikus pedagogam un labam piemēram, atbalstam. Tas prasa lielu pacietību un profesionālu attieksmi, spēju ātri reaģēt, tāpēc instruktora profesija ir satura bagāta un disciplinēta.

Kad mācību posms ir noslēdzies, vai saņemat atgriezenisko saiti no jauniešiem?

– Mācību gadu noslēdzot, vienmēr vērā tiek ņemta lielā atgriezeniskā saite no klasesm kopumā, kā arī, protams, ir mazās atgriezeniskās saites, kuras instruktors saņem katras nodarbības beigās. Atgriezenisko saiti saņemam regulāri, un tas mums ir ļoti svarīgi. Jaunieši bieži atzīst, ka sākumā nezina, ko gaidīt, bet pēc tam saprot, ka valsts aizsardzības mācība devusi daudz vairāk, nekā bija domājuši. Tā palīdzējusi viņiem labāk izprast sevi, savas spējas. Instruktoram jauniešu komentāri ir ļoti nozīmīgi, rezultāts un atgriezeniskā saite parāda to, ka ieguldītais darbs nes reālu rezultātu.

Vai, pateicoties valsts aizsardzības mācībai, jaunieši vairāk ieinteresējas arī par militāro karjeru?

– Jā, valsts aizsardzības mācība diezgan bieži kļūst par pirmo soli, kas jauniešiem ļauj iepazīt militāro vidi tuvāk. Ņemot vērā ģeopolitisko situāciju pasaulē un citus aspektus, tomēr ne visi izvēlas šo ceļu. Tas arī nav valsts aizsardzības mācības mērķis, jo galvenais tās uzdevums ir, lai jauniešis zinātu, prastu un vēlētos aizstāvēt savu ģimeni un valsti, un zinātu, kā pareizi rīkoties krīzes situācijās. Ja iemācām jaunākajai paaudzei, kā aizstāvēt savu ģimeni, no tā veidojas kopējais mūsu valsts aizsardzības koncepts.

UZZIŅAI

Kas ir valsts aizsardzības mācība?

Valsts aizsardzības mācība (VAM) ir mācību priekšmets, kas ieviests Latvijas izglītības sistēmā ar mērķi veicināt skolēnos ne tikai militārās un fiziskās prasmes, bet arī patriotismu, pilsonisko atbildību un gatavību rīkoties krīzes situācijās. VAM galvenais mērķis ir sagatavot aktīvus un rīcībspējīgus sabiedrības locekļus, kuri spēj aizstāvēt ne tikai sevi un savus līdzcilvēkus, bet arī valsti. Kursu programma ir izstrādāta, pamatojoties uz Ministru kabineta 2019. gada 3. septembra noteikumu Nr. 416 «Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem», lai veicinātu sasniedzamos rezultātus mācību jomā «Veselība, drošība un fiziskās aktivitātes».

Saskaņā ar Valsts aizsardzības mācības un Jaunsardzes likumā noteikto, VAM saturu un īstenošanu izglītības iestādēs nodrošina Jaunsardzes centrs, kas ir atbildīgs par materiāltehnisko līdzekļu nodrošināšanu un mācību koordinēšanu. Mācību programma ir sadalīta divos secīgos mācību gados, aptverot 112 mācību stundas. Skolēnam VAM notiek vienu reizi mēnesī pa astoņām mācību stundām (izņemot septembri un janvāri).

Kursa saturs veicina skolēnu gatavību dažādās krīzes situācijās, veido pilsonisko apziņu, līderības prasmes un izpratni par valsts drošības sistēmu. Tas ir izstrādāts tā, lai sagatavotu jauniešus ne tikai kā atbildīgus pilsoņus, bet arī radītu interesi par militāro profesiju.

Avots: www.jc.gov.lv

«Projekta «Droša informācija – droša robeža» publikācija tapusi ar Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas finansālo atbalstu.»

Aizsardzības ministrija